

Sbírka soudních rozhodnutí

ROZSUDEK SOUDNÍHO DVORA (druhého senátu)

10. října 2019*

„Řízení o předběžné otázce – Ochrana přírodních stanovišť, volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin – Směrnice 92/43/EHS – Článek 12 odst. 1 – Systém přísné ochrany živočišných druhů – Příloha IV – *Canis lupus* (vlk) – Článek 16 odst. 1 písm. e) – Výjimka umožňující odstřel omezeného počtu určitých jedinců – Lov za účelem regulace stavu populace zvěře – Vyhodnocení stavu populací příslušného druhu z hlediska ochrany“

Ve věci C-674/17,

jejímž předmětem je žádost o rozhodnutí o předběžné otázce na základě článku 267 SFEU, podaná rozhodnutím Korkein hallinto-oikeus (Nejvyšší správní soud, Finsko) ze dne 28. listopadu 2017, došlým Soudnímu dvoru dne 1. prosince 2017, v řízení zahájeném

Luonnonsuojeluyhdistys Tapiola Pohjois-Savo – Kainuu ry

za přítomnosti:

Risto Mustonena,

Kaie Ruhanena,

Suomen riistakeskus,

SOUDNÍ DVŮR (druhý senát),

ve složení A. Arabadžev (zpravodaj), předseda senátu, K. Lenaerts, předseda Soudního dvora, vykonávající funkci soudce druhého senátu, a C. Vajda, soudci,

generální advokát: H. Saugmandsgaard Øe,

vedoucí soudní kanceláře: R. Schiano, rada,

s přihlédnutím k písemné části řízení a po jednání konaném dne 9. ledna 2019,

s ohledem na vyjádření předložená:

- za Luonnonsuojeluyhdistys Tapiola Pohjois-Savo – Kainuu ry S. Kantinkoski a L. Iivonen,
- za K. Ruhanena P. Baarmanem, asianajaja,
- za Suomen riistakeskus S. Härkönenem, jako zmocněncem,

* Jednací jazyk: finština.

- za finskou vládu J. Heliskoskim, jako zmocněncem,
- za dánskou vládu J. Nymann-Lindegrenem, jakož i M. Wolff a P. Ngo, jako zmocněnci,
- za švédskou vládu A. Falk, C. Meyer-Seitz, H. Shev, J. Lundberg a H. Eklinder, jako zmocněnkyněmi,
- za Evropskou komisi M. Huttunenem a C. Hermesem, jako zmocněnci,

po vyslechnutí stanoviska generálního advokáta na jednání konaném dne 8. května 2019,

vydává tento

Rozsudek

- 1 Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce se týká výkladu čl. 16 odst. 1 směrnice Rady 92/43/EHS ze dne 21. května 1992 o ochraně přírodních stanovišť, volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin (Úř. věst. 1992, L 206, s. 7; Zvl. vyd. 15/02, s. 102, dále jen „směrnice o přírodních stanovištích“).
- 2 Tato žádost byla podána v rámci řízení zahájeného Luonnonsuojeluyhdistys Tapiola Pohjois-Savo – Kainuu ry (dále jen „Tapiola“) ve věci legality rozhodnutí vydaných Suomen riistakeskus (finský úřad pro volně žijící živočichy, dále jen „Úřad“), kterým byly povoleny výjimky pro účely lovu vlka.

Právní rámec

Unijní právo

- 3 Článek 1 směrnice o přírodních stanovištích, nadepsaný „Definice“, zní takto:

„Pro účely této směrnice se:

[...]

- i) stavem druhu z hlediska ochrany rozumí souhrn vlivů působících na příslušný druh, které mohou ovlivnit jeho dlouhodobé rozšíření a početnost jeho populací na území uvedeném v článku 2;

„stav druhu z hlediska ochrany“ bude považován za ‚příznivý‘, jestliže:

- údaje o populační dynamice příslušného druhu naznačují, že se dlouhodobě udržuje jako životaschopný prvek svého přírodního stanoviště, a
- přirozený areál rozšíření druhu není a pravděpodobně nebude v dohledné budoucnosti omezen,

a

- existují a pravděpodobně budou v dohledné době i nadále existovat dostatečně velká stanoviště k dlouhodobému zachování jeho populací;

[...]“

4 Článek 2 této směrnice stanoví:

„1. Cílem této směrnice je přispět k zajištění biologické rozmanitosti prostřednictvím ochrany přírodních stanovišť a volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin na evropském území členských států, na které se vztahuje Smlouva.

2. Cílem opatření přijímaných na základě této směrnice je zachování nebo obnova příznivého stavu z hlediska ochrany u přírodních stanovišť, druhů volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin v zájmu Společenství.

3. Opatření přijímaná na základě této směrnice musí brát v úvahu hospodářské, sociální a kulturní požadavky a regionální a místní charakteristiky.“

5 Článek 12 odst. 1 uvedené směrnice stanoví:

„Členské státy přijmou nezbytná opatření pro vytvoření systému přísné ochrany živočišných druhů uvedených v příloze IV a) v jejich přirozeném areálu rozšíření, který zakazuje

- a) veškeré formy úmyslného odchyty nebo usmrcování jedinců těchto druhů v přírodě;
- b) úmyslné vyrušování těchto druhů, zejména v období rozmnožování, výchovy mláďat, přezimování a migrace;
- c) úmyslné ničení nebo sběr jejich vajec z volné přírody;
- d) poškozování nebo ničení míst rozmnožování nebo míst odpočinku.“

6 Článek 16 odst. 1 směrnice o přírodních stanovištích stanoví:

„Neexistuje-li žádné jiné uspokojivé řešení a za podmínky, že populace příslušného druhu přetrvávají navzdory udělené odchylce [výjimce] ve svém přirozeném areálu rozšíření bez negativního ovlivnění v dobrém stavu z hlediska jejich ochrany, mohou se členské státy odchýlit od ustanovení článků 12, 13, 14 a čl. 15 písm. a) a b):

- a) v zájmu ochrany volně žijících živočichů, planě rostoucích rostlin a ochrany přírodních stanovišť;
- b) v zájmu prevence závažných škod, zejména na úrodě, dobytku, lesích, rybolovu, vodách a ostatních typech majetku;
- c) v zájmu zdraví lidí a veřejné bezpečnosti nebo z jiných naléhavých důvodů převažujícího veřejného zájmu, včetně důvodů sociálního a ekonomického charakteru a s nesporně příznivými důsledky pro životní prostředí;
- d) pro účely výzkumu a vzdělání, opětovného osídlení určitého území populací druhu nebo vysazení v původním areálu druhu a chovu a pěstování nezbytných pro tyto účely, včetně umělého rozmnožování rostlin;
- e) aby za přísně kontrolovaných podmínek v omezeném rozsahu a na základě výběru povolily odebírání nebo držení omezeného a příslušnými státními orgány stanoveného počtu jedinců určitých druhů uvedených v příloze IV.“

- 7 Mezi druhy živočichů „v zájmu Společenství, které vyžadují přísnou ochranu“, jejichž seznam je obsažen v příloze IV bodu a) této směrnice je uveden zejména „Canis lupus [vlk] (kromě [...] finských populací uvnitř oblasti péče o soby ve smyslu paragrafu 2 finského zákona č. 848/90 ze dne 14. září 1990 o péči o soby)“.

Finské právo

- 8 Podle třetího pododstavce článku 37 metsästyslaki (615/1993) (zákon č. 615/1993 o lovu) ze dne 28. června 1993, ve znění zákona (159/2011) ze dne 18. února 2011 (dále jen „zákon o lovu“), se na vlka vztahuje režim trvalé ochrany.
- 9 Podle prvního pododstavce článku 41 tohoto zákona však Úřad může povolit výjimky z ochrany stanovené v článku 37 tohoto zákona, za předpokladu, že budou dodrženy podmínky uvedené v člancích 41a až 41c uvedeného zákona. Článek 41 čtvrtý pododstavec tohoto zákona stanoví, že nařízením vlády lze stanovit zvláštní pravidla pro postup povolování výjimek, podmínky vázané na výjimku, oznamování odstřelů provedených na základě výjimky, dobu trvání platnosti výjimky a vyhodnocování podmínek pro její přiznání, jakož i upravit data, u nichž se lze odchýlit od ochrany stanovené v článku 37. Podle pátého pododstavce článku 41 zákona o lovu lze stanovit maximální roční počet odstřelů provedených na základě výjimek. Vyhláškou ministerstva zemědělství a lesního hospodářství lze stanovit zvláštní pravidla týkající se zejména maximálního počtu povolených odstřelů.
- 10 Článek 41a třetí pododstavec zákona o lovu, kterým byl do finského práva proveden čl. 16 odst. 1 písm. e) směrnice o přírodních stanovištích, stanoví:

„[v]ýjimku týkající se vlka, medvěda, vydry a rysa lze za přísně kontrolovaných podmínek povolit také pro odchyt nebo usmrcování některých jedinců v omezeném rozsahu a na základě výběru.“

- 11 Nařízení vlády (452/2013) přijaté na základě čtvrtého pododstavce článku 41 a čtvrtého pododstavce článku 41a zákona o lovu uvádí v bodě 1 prvního pododstavce článku 3, že taková výjimka, jako je výjimka stanovená ve třetím pododstavci článku 41a tohoto zákona může být povolena k odchytu nebo usmrcování vlků v oblasti péče o soby v období od 1. října do 31. března a na zbyvajícím území státu v období od 1. listopadu do 31. března, a ve třetím pododstavci článku 4 stanoví, že takovou výjimku lze povolit pouze za účelem lovu v oblastech, v nichž je dotčený druh silně zastoupený.
- 12 Vyhláška (1488/2015) ministerstva zemědělství a lesního hospodářství, přijatá pro myslivecký rok 2015–2016 na základě pátého pododstavce článku 41 zákona o lovu, stanovila maximální počet jedinců vlka, jejichž odstřel lze povolit mimo oblast chovu sobů, na základě výjimek upravených ve třetím pododstavci článku 41a tohoto zákona, na 46 kusů. Vyhláška tohoto ministerstva (1335/2016) přijatá pro myslivecké roky 2016–2018, stanovila, že maximální počet vlků, jejichž odstřel lze povolit mimo oblast chovu sobů na základě výjimek uvedených v prvním pododstavci článku 41 uvedeného zákona, činí pro každý rok z těchto dvou let 53 jedinců.
- 13 Dne 22. ledna 2015 přijalo ministerstvo zemědělství a lesního hospodářství nový plán péče o populaci vlků ve Finsku, na základě výsledků vyhodnocení vývoje vnitrostátní politiky v oblasti velkých masožravých druhů (dále jen „plán péče o vlka“). Podle tohoto plánu, jehož cílem je stanovit a udržovat populaci vlka v příznivém stavu z hlediska ochrany, činí minimální velikost životaschopné populace vlka 25 reprodukčních párů. Z toho rovněž vyplývá, že péče o populaci vlků ve Finsku je odsouzena k nezdaru, nebudou-li zohledněny potřeby osob, které žijí a pracují na území výskytu smeček, zejména z důvodu rostoucí společenské tolerance nelegálního lovu vlků za určitých okolností. Cílem výjimek z plánu péče je tedy zajistit existenci místní smečky a současně podpořit soužití vlků s člověkem. Z tohoto pohledu je zamýšleno zasáhnout proti jedincům způsobujícím škody a zamezit tak nelegálnímu usmrcování vlků.

- 14 Plán péče o vlka spočívá na zásadě regulace populace vlků podle jednotlivých smeček na místní úrovni. K zajištění životaschopnosti smečky vlků musí být výjimka povolena Úřadem na základě třetího pododstavce článku 41a zákona a lovu doplněna o výběr jedinců, kteří mají být uloveni. Lov musí směřovat proti mladému jedinci smečky, tak aby pravděpodobné dopady na životaschopnost smečky byly co možná nejmenší. Jako cíl musí být vybrán jedinec, který způsobuje škody osobám s bydlištěm na území výskytu vlků nebo na jejich majetku.
- 15 Konečně výjimky se musí týkat oblastí, v nichž je daný druh silně zastoupen a nesmí překračovat hranici počtu odstřelů stanovenou vyhláškou ministerstva zemědělství a lesního hospodářství.

Spor v původním řízení a předběžné otázky

- 16 Dvěma rozhodnutími ze dne 18. prosince 2015 povolil Úřad na základě článku 41 a třetího pododstavce článku 41a zákona o lovu R. Mustonenovi a K. Ruhanenovi výjimky k usmrcení celkového počtu sedmi vlků v provincii Severní Savo (Finsko) v období od 23. ledna do 21. února 2016. Prvním rozhodnutím bylo povoleno usmrcení dvou vlků na území výskytu smečky v Juudinsalo (Finsko) a dvou dalších na území, které se nachází mezi Sukevou (Finsko) a Laakajärvi (Finsko), a druhým rozhodnutím bylo povoleno usmrcení jednoho vlka na území smečky ve Vieremä-Kajaani-Sonkajärvi (Finsko) a dvou vlků na území smečky ve Kiuruvesi-Vieremä (Finsko).
- 17 Úřad v odůvodnění svých rozhodnutí odkázal na použitelné právní předpisy, jakož i na plán péče, popsal složení dotyčných smeček a poukázal na škody způsobené vlky na psech a na obavy místních obyvatel. Upřesnil, že přísná ochrana založená na povolení výjimek „z titulu předcházení škodám“ neumožnila dosáhnout cílů popsaných v předchozím plánu péče. Podle Úřadu je tedy cílem výjimek přiznaných z titulu regulace populace vlků legální přístup k regulaci této populace, který by umožnil zasáhnout proti jedincům způsobujícím škody a současně zamezit nelegálnímu usmrcování.
- 18 Úřad zdůraznil, že v dotčených oblastech neexistuje uspokojivější řešení než to, které spočívá v povolení uvedených výjimek, a dodal, že selektivní a omezená povaha lovu je konkretizována v geografických a množstevních limitech stanovených v rozhodnutích, jakož i prostřednictvím dodržení metody lovu stanovené v těchto rozhodnutích.
- 19 Úřad rovněž uvedl, že je zapotřebí vyhnout se usmrcení dominantního samce, jakož i jedince, který byl označován. Doporučil adresátům uvedených rozhodnutí zaměřit lov na mladé jedince nebo ty, kteří způsobují škody, a upřesnil, že v případě, že by po přijetí těchto rozhodnutí a před zahájením povoleného lovu orgány konstatovaly úmrtnost smeček a jedinců, musí být tato okolnost vzata v úvahu s cílem kvantitativně snížit rozsah povolení.
- 20 Tapiola, finské sdružení na ochranu životního prostředí podalo proti těmto dvěma rozhodnutím Úřadu žaloby k Itä-Suomen hallinto oikeus (správní soud pro východní Finsko, Finsko). Rozhodnutími ze dne 11. února 2016 prohlásil tento soud tyto žaloby za nepřipustné z důvodu, že Tapiola nemá v dané věci aktivní legitimaci.
- 21 Usneseními ze dne 29. května 2017 zrušil Korkein hallinto-oikeus (Nejvyšší správní soud, Finsko) rozhodnutí Itä-Suomen hallinto oikeus (správní soud východního Finska) a zabýval se žalobami podanými sdružením Tapiola.
- 22 Předkládající soud zdůrazňuje, že vlk je ve Finsku vážně ohroženým druhem. V průběhu posledních let zde počet vlků značně kolísá, a to pravděpodobně v důsledku pytláctví. Pokud jsou výjimky umožňující usmrcování vlků z důvodu tzv. „lovu za účelem regulace populace“ přiznány pro určitou oblast, klade si zejména otázku, zda musí být stav druhu z hlediska ochrany posuzován pro účely přiznání takové výjimky na základě čl. 16 odst. 1 písm. e) směrnice o přírodních stanovištích z hlediska této oblasti nebo celého území členského státu. Táže se rovněž, v jakém rozsahu mohou být takové výjimky

odůvodněny omezením pytláctví a jaký význam má v tomto ohledu skutečnost, že spadají do rámce vnitrostátního plánu péče a vnitrostátní právní úpravy, které stanoví maximální počet jedinců, kteří mohou být každoročně odstřeleni na území státu. Žádá navíc o objasnění dopadu obtíží souvisejících s kontrolou pytláctví v rámci analýzy existence uspokojivého alternativního řešení usmrcování vlků. Konečně se předkládající soud snaží zjistit, zda úmysl vyhnout se vzniku škod způsobovaných psům a zvýšení obecného pocitu bezpečí obyvatelstva na dotčeném území spadá mezi důvody, které by mohly odůvodnit uvedenou výjimku.

23 Za těchto podmínek se Korkein hallinto-oikeus (Nejvyšší správní soud) rozhodl přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru následující předběžné otázky:

„1) Umožňuje znění čl. 16 odst. 1 písm. e) [směrnice o přírodních stanovištích] povolit výjimky k tzv. ‚lovu za účelem regulace populace zvěře‘ (dále jen ‚lov za účelem regulace‘) pro určitou vymezenou oblast?

- Je pro odpověď na tuto otázku relevantní skutečnost, že posuzování podmínek pro povolení výjimky vychází z vnitrostátního plánu péče o populaci a z maximálního počtu jedinců, stanoveného vyhláškou, které lze každoročně na území členského státu usmrtit, a do jehož výše lze výjimky povolit?
- Mohou být za účelem odpovědi na tuto otázku zohledněny další skutečnosti, jako například cíl spočívající v zamezení škodám způsobeným na psech a ve zvýšení obecného pocitu bezpečí?

2) Lze povolení výjimek pro lov za účelem regulace ve smyslu první předběžné otázky odůvodnit tím, že pro zamezení pytláctví neexistuje žádné jiné uspokojivé řešení ve smyslu čl. 16 odst. 1 [směrnice o přírodních stanovištích]?

- Je možné v tomto případě zohlednit praktické obtíže při vykonávání dohledu nad nelegálním pytláctvím?
- Je pro posouzení otázky, zda existuje jiné uspokojivé řešení, případně relevantní cíl spočívající v zamezení škodám způsobeným na psech a ve zvýšení obecného pocitu bezpečí?

3) Jak je třeba při povolování výjimek pro určitou vymezenou oblast posuzovat podmínku uvedenou v čl. 16 odst. 1 směrnice, která se týká stavu druhů z hlediska ochrany?

- Musí být stav populací druhu z hlediska ochrany posuzován jak na úrovni určité vymezené oblasti, tak na úrovni území členského státu, či dokonce na ještě širší úrovni areálu rozšíření druhu?
- Mohou být podmínky, na které čl. 16 odst. 1 [směrnice o přírodních stanovištích] váže povolení výjimky, splněny i tehdy, když se po náležitém posouzení ukáže, že stav populací druhu z hlediska ochrany nelze považovat za příznivý ve smyslu [této] směrnice?
- V případě kladné odpovědi na předchozí otázku, v jaké situaci by to mohlo přicházet v úvahu?“

K předběžným otázkám

24 Podstatou otázek předkládajícího soudu, které je třeba posoudit společně, je, zda čl. 16 odst. 1 písm. e) směrnice o přírodních stanovištích musí být vykládán v tom smyslu, že brání přijetí rozhodnutí o povolení výjimek ze zákazu úmyslného usmrcování vlka, uvedeného v čl. 12 odst. 1 písm. a), ve spojení s přílohou IV bodem a) této směrnice, z titulu lovu za účelem regulace stavu populace vlka, jehož cílem je boj proti pytláctví.

- 25 Úvodem je třeba připomenout, že cílem směrnice o přírodních stanovištích je podle jejího čl. 2 odst. 1 přispět k zajištění biologické rozmanitosti prostřednictvím ochrany přírodních stanovišť a volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin na evropském území členských států. Kromě toho je podle čl. 2 odst. 2 a 3 této směrnice cílem opatření přijímaných na základě této směrnice zachování nebo obnova příznivého stavu z hlediska ochrany u přírodních stanovišť, druhů volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin v zájmu Evropské unie, a tato opatření musí brát v úvahu hospodářské, sociální a kulturní požadavky a regionální a místní charakteristiky.
- 26 Článek 12 odst. 1 písm. a) a d) směrnice o přírodních stanovištích ukládá členským státům povinnost přijmout nezbytná opatření pro vytvoření systému přísné ochrany živočišných druhů uvedených v příloze IV bodu a) v jejich přirozeném areálu rozšíření, který zakazuje veškeré formy úmyslného odchyty nebo usmrcování jedinců těchto druhů v přírodě a poškozování nebo ničení míst rozmnožování nebo míst odpočinku [rozsudek ze dne 17. dubna 2018, Komise v. Polsko (Bělověžský prales), C-441/17, EU:C:2018:255, bod 230].
- 27 K dodržení tohoto ustanovení musí členské státy nejen přijmout úplný právní rámec, ale také provést konkrétní a zvláštní ochranná opatření. Systém přísné ochrany proto předpokládá přijetí preventivních ucelených a zkoordinovaných opatření. Takový systém přísné ochrany musí tedy umožnit, aby bylo účinně zabráněno úmyslnému odchyty nebo usmrcování jedinců těchto druhů v přírodě a poškozování nebo ničení míst rozmnožování nebo míst odpočinku živočišných druhů uvedených v příloze IV a) směrnice o přírodních stanovištích [rozsudek ze dne 17. dubna 2018, Komise v. Polsko (Bělověžský prales), C-441/17, EU:C:2018:255, bod 231 a citovaná judikatura].
- 28 Ačkoli čl. 16 odst. 1 směrnice o přírodních stanovištích opravňuje členské státy odchýlit se od jejich článků 12 až 14, jakož i čl. 15 písm. a) a b), podléhá výjimka přijatá na tomto základě, pokud těmto členským státům umožňuje vyhnout se povinností, které vyžaduje systém přísné ochrany přírodních druhů, podmínce, že neexistuje jiné uspokojivé řešení a že tato výjimka nemá negativní dopad na zachování populací dotyčných druhů v jejich přirozeném areálu rozšíření, v příznivém stavu z hlediska jejich ochrany.
- 29 Je třeba konstatovat, že se tyto podmínky týkají všech případů uvedených v čl. 16 odst. 1 uvedené směrnice.
- 30 Rovněž je třeba poznamenat, že čl. 16 odst. 1 směrnice o přírodních stanovištích, který přesně a vyčerpávajícím způsobem definuje podmínky, za kterých se mohou členské státy odchýlit od jejich článků 12 až 14, jakož i čl. 15 písm. a) a b), představuje výjimku ze systému ochrany upraveného směrnicí, která musí být vykládána restriktivně (v tomto smyslu viz rozsudky ze dne 20. října 2005, Komise v. Spojené království, C-6/04, EU:C:2005:626, bod 111, jakož i ze dne 10. května 2007, Komise v. Rakousko, C-508/04, EU:C:2007:274, body 110 a 128) a ukládá ohledně každé výjimky orgánu, který o ní rozhoduje, důkazní břemeno, že jsou požadované podmínky splněny (obdobně viz rozsudek ze dne 8. června 2006, WWF Italia a další, C-60/05, EU:C:2006:378, bod 34).
- 31 Kromě toho je nutno poznamenat, že druh *canis lupus*, běžně nazývaný vlk, se vyskytuje mezi druhy živočichů „v zájmu Společenství, které vyžadují přísnou ochranu“, jejichž seznam je obsažen v příloze IV bodu a) směrnice o přírodních stanovištích, a to s výjimkou zejména „finských populací uvnitř oblasti péče o soby [...]“.
- 32 Konečně, jak uvedl generální advokát v bodě 40 svého stanoviska, pojem „odebírání“ ve smyslu čl. 16 odst. 1 směrnice o přírodních stanovištích musí být chápán v tom smyslu, že zahrnuje jak odchyt, tak usmrcování jedinců dotyčných druhů, takže toto ustanovení může v zásadě sloužit jako základ pro přijetí výjimek, jejichž cílem je zejména umožnit usmrcování jedinců druhů uvedených v příloze IV bodu a) této směrnice, pokud jsou dodrženy v něm stanovené zvláštní podmínky.
- 33 Otázky položené předkládajícím soudem je tedy třeba zkoumat z hlediska těchto úvah.

- 34 Pokud jde zaprvé o cíl sledovaný výjimkou povolenou na základě čl. 16 odst. 1 směrnice o přírodních stanovištích, je třeba uvést, že zatímco písmena a) až d) tohoto ustanovení výslovně uvádí pro každou z výjimek, které stanoví, sledované cíle, a to zájem ochrany volně žijících živočichů, planě rostoucích rostlin a ochrany přírodních stanovišť [písm. a)], prevenci závažných škod [písm. b)], zájem na zdraví a veřejné bezpečnosti, jakož i převažující veřejný zájem [písm. c)], výzkum a vzdělání, opětovné osídlení určitého území populací druhu nebo vysazení v původním areálu druhu a chovu [písm. d)], není tomu tak v případě písm. e) uvedeného ustanovení, jelikož ten nestanoví žádný cíl sledovaný příslušnou výjimkou.
- 35 Kromě toho výjimky na základě čl. 16 odst. 1 písm. e) směrnice o přírodních stanovištích musí splňovat další podmínky ve srovnání s výjimkami podle čl. 16 odst. 1 písm. a) až d) této směrnice. Umožňují, za přísně kontrolovaných podmínek v omezeném rozsahu a na základě výběru, odebírání nebo držení omezeného a stanoveného počtu jedinců určitých druhů obsažených v příloze IV uvedené směrnice.
- 36 Článek 16 odst. 1 písm. e) směrnice o přírodních stanovištích nemůže tedy představovat obecný právní základ pro povolení výjimek z čl. 12 odst. 1 této směrnice, neboť jinak by zbavil ostatní hypotézy čl. 16 odst. 1 uvedené směrnice a uvedený systém přísné ochrany užitečného účinku.
- 37 Cíl výjimky založené na čl. 16 odst. 1 písm. e) směrnice o přírodních stanovištích nelze v zásadě zaměňovat s cíli výjimek na základě čl. 16 odst. 1 písm. a) až d) této směrnice, takže prvně uvedené ustanovení může sloužit jako základ pro povolení výjimky pouze v případech, kdy druhá z těchto ustanovení nejsou relevantní.
- 38 Výjimky povolené na základě čl. 16 odst. 1 uvedené směrnice, pojímané jako celek, nesmí vyvolávat účinky, které by byly v rozporu s takovými cíli sledovanými touto směrnicí, jako jsou cíle připomenuté v bodě 25 tohoto rozsudku.
- 39 V projednávané věci ze žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce vyplývá, že výjimky dotčené ve věci v původním řízení, podobně jako plán péče o vlka, do jehož rámce spadaly, sledovaly cíl spočívající v omezení pytláctví. Předcházení škodám způsobovaným na psech a zlepšení obecného pocitu bezpečí osob, které žijí v blízkosti oblastí, v nichž se nacházejí vlci, byly v této souvislosti popsány jako důležité důvody, které úzce souvisejí s tímto cílem, jelikož jejich uskutečnění mělo podle Úřadu přispět ke zvýšení „společenské tolerance“ místních obyvatel ve vztahu k vlkovi, a v důsledku toho k zajištění omezení nelegálního lovu.
- 40 Z otázky položené Soudním dvorem při jednání navíc vyplývá, že plán péče o vlka schválený v průběhu roku 2015 zahrnoval opatření a projekty pro dosažení příznivého stavu tohoto druhu z hlediska jeho ochrany, a že cílem povolení lovu za účelem regulace bylo posílení přízně obyvatel vůči vlkovi, a v důsledku toho omezení pytláctví.
- 41 Je třeba připomenout, že cíle, které jsou uplatněny na podporu výjimky, musí být v rozhodnutí o výjimce jasně, přesně a podloženým způsobem definovány. Výjimka založená na čl. 16 odst. 1 směrnice o přírodních stanovištích musí být totiž použita konkrétně a jednotlivě, aby reagovala na přesně vymezené požadavky a specifické situace (obdobně viz rozsudky ze dne 8. června 2006, WWF Italia a další, C-60/05, EU:C:2006:378, bod 34, jakož i rozsudek ze dne 11. listopadu 2010, Komise v. Itálie, C-164/09, nezveřejněný, EU:C:2010:672, bod 25).
- 42 V tomto ohledu je třeba zaprvé uvést, že z obsahu rozhodnutí o povolení výjimky dotčených ve věci v původním řízení a zejména z plánu péče, do jehož rámce spadají, vyplývá, že pytláctví představuje z hlediska cíle směrnice o přírodních stanovištích významnou výzvu k zachování ohrožených druhů. Předkládající soud v tomto ohledu upřesnil, že počet vlků ve Finsku v průběhu let značně kolísá, a domnívá se, že tato kolísání jsou spjata s pytláctvím, které vzhledem k ohroženosti vlka představuje pro jeho zachování hrozbu. Navíc jak Úřad, tak finská vláda na jednání potvrdily, že potírání pytláctví směřuje jakožto ke konečnému cíli k zachování dotčeného druhu.

- 43 Boje proti pytláctví se lze tedy dovolávat jako způsobu přispívajícímu k zachování nebo obnově příznivého stavu dotyčného druhu z hlediska ochrany, a tudíž jako cíle, který spadá pod čl. 16 odst. 1 písm. e) této směrnice.
- 44 Zadruhé stran způsobilosti výjimek přijatých na základě čl. 16 odst. 1 písm. e) uvedené směrnice k dosažení sledovaného cíle je třeba zdůraznit, že vzhledem k tomu, že výjimky dotčené ve věci v původním řízení vycházely z testu, který měl ověřit, zda omezené povolení legálního lovu může přispět k omezení pytláctví a v konečném důsledku ke zlepšení stavu populace vlka z hlediska ochrany, byla jejich způsobilost dosáhnout těchto cílů, za okolností, za kterých bylo o jejich povolení požádáno, v době jejich povolení ze strany Úřadu nejistá.
- 45 V tomto kontextu, jak uvedl generální advokát v bodě 62 svého stanoviska, je na vnitrostátním orgánu, aby na základě spolehlivých vědeckých poznatků, a to případně i srovnávacích údajů o důsledcích lovu za účelem regulace, prokázal předpoklad, že povolení lovu za účelem regulace stavu populace vlka povede skutečně ke snížení nelegálního lovu, a to v takovém rozsahu, že bude mít na stav populace vlků z hlediska ochrany zřetelný pozitivní vliv, přičemž je třeba zohlednit počet plánovaných výjimek a nejnovější odhady počtu nelegálních odstřelů.
- 46 Úřad v projednávaném případě tvrdí, že je prokázáno, že lov za účelem regulace stavu je s to omezit pytláctví, což zpochybňují Tapiola a Evropská komise. Předkládající soud k tomu uvádí, že žádný vědecký důkaz neumožňuje dospět k závěru, že legální lov určitého chráněného druhu vede k omezení pytláctví v takovém rozsahu, aby měl celkově vzato pozitivní vliv na stav populace vlka z hlediska ochrany. Skutečnost, zda výjimky povolené na základě lovu za účelem regulace umožňují dosažení cíle spočívajícího v potírání pytláctví v zájmu ochrany druhu a zda Úřad v této souvislosti dodržel své povinnosti, bude muset s konečnou platností a s ohledem na předchozí úvahy zjistit uvedený soud.
- 47 Zadruhé nemůže být výjimka na základě čl. 16 odst. 1 směrnice o přírodních stanovištích povolena, pokud lze cíle sledovaného touto výjimkou dosáhnout jiným uspokojivým řešením ve smyslu tohoto ustanovení. Takovou výjimku lze tedy použít pouze v případě, že neexistuje alternativní opatření umožňující uspokojivé dosažení sledovaného cíle při současném dodržení zákazů stanovených uvedenou směrnicí.
- 48 V projednávané věci je třeba mít za to, že pouhá existence takové protiprávní činnosti, jako je pytláctví, nebo obtíže, na které naráží provádění jeho kontroly, nemohou postačovat k tomu, aby se členský stát zprostil povinnosti zajistit ochranu druhů chráněných podle přílohy IV směrnice o přírodních stanovištích. V takové situaci musí naopak upřednostnit přísnou a účinnou kontrolu nad touto protiprávní činností na straně jedné a použití prostředků, které nezahrnují nedodržování zákazů uložených v člácích 12 až 14, jakož i čl. 15 písm. a) a b) této směrnice, na straně druhé.
- 49 Je třeba dále uvést, že čl. 16 odst. 1 směrnice o přírodních stanovištích ukládá členským státům povinnost přesně a náležitě odůvodnit neexistenci jiného uspokojivého řešení umožňujícího dosažení cílů uplatněných na podporu dotčené výjimky (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 14. června 2007, Komise v. Finsko, C-342/05, EU:C:2007:341, bod 31).
- 50 Tato povinnost uvést odůvodnění není splněna, jestliže rozhodnutí o výjimce neobsahuje žádnou zmínku týkající se neexistence jiného uspokojivého řešení ani neodkazuje na technické, právní a vědecké zprávy, které by v tomto ohledu byly relevantní (obdobně viz rozsudky ze dne 16. října 2003, Ligue pour la protection des oiseaux a další, C-182/02, EU:C:2003:558, bod 14, jakož i ze dne 21. června 2018, Komise v. Malta, C-557/15, EU:C:2018:477, body 50 a 51).

- 51 S ohledem na výše uvedené musí příslušné vnitrostátní orgány v souvislosti s povolením takových výjimek, jako jsou výjimky dotčené v původním řízení, prokázat, že s ohledem zejména na nejlepší relevantní vědeckotechnické poznatky, jakož i z hlediska okolností souvisejících s dotčenou zvláštní situací neexistuje žádné jiné uspokojivé řešení umožňující dosažení sledovaného cíle, v jehož rámci by zároveň byly dodrženy zákazy stanovené ve směrnici o přírodních stanovištích.
- 52 V projednávaném případě neobsahuje předkládací rozhodnutí žádnou skutečnost, která by naznačovala, že Úřad prokázal, že jediný způsob k dosažení cíle uvedený na podporu výjimek z péče o vlka spočívá v povolení, na základě čl. 16 odst. 1 písm. e) směrnice o přírodních stanovištích, určité míry lovu za účelem regulace stavu populace vlka.
- 53 Rozhodnutí povolující takové výjimky, jako jsou výjimky dotčené v původním řízení, tedy podle všeho nesplňují požadavek na přesné a náležité odůvodnění neexistence jiného uspokojivého řešení, které by umožnilo dosáhnout dovolávaného cíle, jenž byl připomenut v bodě 49 tohoto rozsudku, což však musí potvrdit předkládající soud.
- 54 Zatřetí je třeba se ujistit, že dotčená výjimka neporušuje podmínku uvedenou v čl. 16 odst. 1 směrnice o přírodních stanovištích, podle níž nemůže mít tato výjimka negativní vliv na zachování populací dotčených druhů v jejich přirozeném areálu ve stavu příznivém z hlediska jejich ochrany.
- 55 Příznivý stav uvedených populací z hlediska jejich ochrany v jejich přirozeném areálu rozšíření je totiž nezbytnou a prvotní podmínkou pro povolení výjimek, které uvedený čl. 16 odst. 1 stanoví (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 10. května 2007, Komise v. Rakousko, C-508/04, EU:C:2007:274, bod 115).
- 56 V tomto ohledu je třeba připomenout, že článek 1 písm. i) směrnice o přírodních stanovištích kvalifikuje stav z hlediska ochrany jako příznivý, jestliže zaprvé údaje o populační dynamice příslušného druhu naznačují, že se dlouhodobě udržuje jako životaschopný prvek svého přírodního stanoviště, zadruhé přirozený areál rozšíření druhu není a pravděpodobně nebude v dohledné budoucnosti omezen a zatřetí existují a pravděpodobně budou v dohledné době i nadále existovat dostatečně velká stanoviště k dlouhodobému zachování jeho populací.
- 57 Výjimka na základě čl. 16 odst. 1 směrnice o přírodních stanovištích se proto musí zakládat na kritériích, která jsou definována tak, že zajišťují dlouhodobé zachování dynamiky a sociální stability daného druhu.
- 58 Jak tedy v podstatě uvedl generální advokát v bodech 79 až 82 svého stanoviska, při posuzování povolení výjimky založené na uvedeném čl. 16 odst. 1 musí příslušný vnitrostátní orgán určit, zejména na úrovni území členského státu, nebo případně na úrovni území příslušné biogeografické oblasti, pokud hranice tohoto členského státu protínají více biogeografických oblastí, nebo i pokud to vyžaduje přirozený areál rozšíření druhu a je to možné, na přeshraniční úrovni, zaprvé stav populací příslušného druhu z hlediska jejich ochrany a zadruhé geografické a demografické dopady, které mohou mít zamýšlené výjimky na tento stav.
- 59 Jak navíc uvedl generální advokát v bodě 83 svého stanoviska, posouzení dopadu výjimky na úrovni území místní populace se jeví jako obecně nezbytné za účelem určení jejího vlivu na stav příslušné populace z hlediska ochrany v širším měřítku. Vzhledem k tomu, že taková výjimka musí v souladu s úvahami připomenutými v bodě 41 tohoto rozsudku splňovat konkrétní požadavky a reagovat na specifické situace, budou důsledky takové výjimky obecně pocítovány v první řadě v místní oblasti, jíž se tato výjimka týká. Jak navíc vyplývá ze spisu, který má k dispozici Soudní dvůr, stav populace z hlediska ochrany na celostátní nebo biogeografické úrovni závisí rovněž na kumulovaném dopadu jednotlivých výjimek, které se dotýkají místních oblastí.

- 60 Naproti tomu v rozporu s tím, co tvrdí Úřad, nelze při tomto posouzení zohlednit část přirozeného areálu rozšíření dotčené populace, která se vztahuje na některé části území třetího státu, který není vázán povinnostmi přísné ochrany druhů v zájmu Unie.
- 61 Takovou výjimku tedy nelze povolit bez posouzení stavu populací dotčeného druhu z hlediska ochrany, jakož i dopadu, který by zamýšlená výjimka mohla na tento stav mít na místní úrovni, jakož i na úrovni území tohoto členského státu, nebo případně na úrovni území tohoto členského státu, nebo případně na úrovni příslušné biogeografické oblasti, pokud hranice tohoto členského státu protínají více biogeografických oblastí, nebo i pokud to vyžaduje přirozený areál rozšíření druhu a je to možné, na přeshraniční úrovni.
- 62 S ohledem na dotazy předkládajícího soudu je třeba zaprvé dodat, že plán péče a vnitrostátní právní úprava, které stanoví maximální počet jedinců, které lze v daném mysliveckém roce na vnitrostátním území usmrtit, mohou představovat relevantní faktor pro určení, zda byl dodržen požadavek připomenutý v bodě 54 tohoto rozsudku, pokud mohou zaručit, že kumulovaný roční účinek individuálních výjimek nepoškodí zachování nebo obnovu populací příslušného druhu ve stavu příznivém z hlediska ochrany.
- 63 V tomto ohledu z číselných údajů předložených sdružením Tapiola a Komisí, jejichž správnost bude muset ověřit předkládající soud, vyplývá, že ve Finsku bylo na základě výjimek z titulu lovu za účelem regulace, povolených na základě vnitrostátní právní úpravy, usmrceno v mysliveckém roce 2015–2016 na vnitrostátní úrovni z celkové populace čítající mezi 275 a 310 jedinců 43 nebo 44 vlků, z nichž polovinu tvořili reprodukcující se jedinci. Lov za účelem regulace stavu tedy vedl k usmrcení přibližně 15 % celkové populace vlků ve Finsku, mezi nimiž se vyskytovala řada reprodukcujících se jedinců. Dále podle plánu péče byl roční počet nelegálních odstřelů odhadnut na přibližně 30 jedinců.
- 64 Tento lov za účelem regulace stavu by tedy vedl k usmrcení dalších 13 nebo 14 jedinců ve srovnání s těmi, kteří by podle odhadů zahynuli z důvodu pytláctví, což by způsobilo zřetelný negativní účinek na uvedenou populaci.
- 65 S ohledem na výše uvedené lze pochybovat o tom, že plán péče a vnitrostátní právní úprava, které stanoví maximální počet jedinců, kteří mohou být usmrceni za myslivecký rok, do jejichž rámce spadají výjimky dotčené v původním řízení, umožňují dodržet požadavek připomenutý v bodě 54 tohoto rozsudku, což však musí ověřit předkládající soud.
- 66 V této souvislosti je třeba rovněž zdůraznit, že v souladu se zásadou předběžné opatrnosti zakotvenou v čl. 191 odst. 2 SFEU platí, že pokud po posouzení nejlepších existujících vědeckých údajů přetrvává nejistota stran otázky, zda taková výjimka bude či nebude mít negativní vliv na zachování nebo obnovu populací druhu ohroženého vyhynutím v příznivém stavu z hlediska ochrany, musí členský stát upustit od přijetí či uplatňování výjimky.
- 67 Předkládající soud tedy bude muset určit, zda Úřad na základě vědeckých údajů prokázal, že územní a kvantitativní omezení výjimek dotčených v původním řízení postačují k zajištění toho, že nebudou mít negativní dopad na zachování, ve stavu příznivém z hlediska jejich ochrany, populací dotčených druhů v jejich přirozeném areálu rozšíření.
- 68 Zadruhé stran dopadu nepříznivého stavu určitého druhu z hlediska ochrany na možnost povolit výjimky na základě čl. 16 odst. 1 směrnice o přírodních stanovištích již Soudní dvůr rozhodl, že udělení takových výjimek je možné pouze výjimečně, pokud je náležitě prokázáno, že nemohou zhoršit nepříznivý stav uvedených populací z hlediska jejich ochrany nebo zabránit jejich navrácení do příznivého stavu. Podle Soudního dvora totiž nelze vyloučit, že usmrcení omezeného počtu jedinců nebude mít dopad na cíl stanovený v uvedeném čl. 16 odst. 1, který spočívá v zachování příznivého

stavu populace vlků v jejím přirozeném areálu rozšíření z hlediska ochrany. Taková výjimka by tedy byla pro příslušný druh neutrální (rozsudek ze dne 14. června 2007, Komise v. Finsko, C-342/05, EU:C:2007:341, bod 29).

- 69 Je však třeba zdůraznit, že výjimečné přiznání takových výjimek musí být posuzováno rovněž z hlediska zásady předběžné opatrnosti připomenuté v bodě 66 tohoto rozsudku.
- 70 Začtvrté čl. 16 odst. 1 písm. e) směrnice o přírodních stanovištích ukládá povinnost dodržovat podmínky týkající se omezeného a specifikovaného počtu jedinců druhů, které mohou být předmětem odebrání nebo držení, omezeného a selektivního způsobu, v jakém lze toto odebrání nebo toto držení provést, jakož i přísného charakteru kontroly, které musí podléhat dodržování těchto podmínek.
- 71 Pokud jde nejprve o podmínku týkající se omezeného a specifikovaného počtu odebrání nebo držení určitých jedinců dotčených druhů, je třeba uvést, že tento počet bude v každém jednotlivém případě záviset na velikosti populace daného druhu, jeho stavu z hlediska ochrany a jeho biologických vlastností. Tento počet je tedy třeba určit na základě spolehlivých údajů geografické, klimatické, environmentální a biologické povahy, jakož i z hlediska těch, které umožňují posoudit situaci v souvislosti s celkovou roční reprodukcí a úhynem dotčeného druhu přirozenou smrtí (obdobně viz rozsudky ze dne 8. června 2006, WWF Italia a další, C-60/05, EU:C:2006:378, body 25 a 29, jakož i ze dne 21. června 2018, Komise v. Malta, C-557/15, EU:C:2018:477, bod 62).
- 72 Počet odebrání povolených na základě výjimky upravené v čl. 16 odst. 1 písm. e) směrnice o přírodních stanovištích musí k tomu, aby bylo možné vycházet z toho, že tuto podmínku splňuje, být do té míry omezený, aby s sebou nenesl riziko významného negativního dopadu na strukturu dotčené populace, i když by sám o sobě neměl negativní vliv na zachování populací dotčených druhů v jejich přirozeném areálu rozšíření ve stavu příznivém z hlediska ochrany. Tento počet musí být nejen striktně omezen z hlediska uvedených kritérií, ale rovněž musí být jasně specifikován v rozhodnutích o výjimkách.
- 73 Pokud jde dále o podmínky selektivity a omezení odebrání nebo držení některých jedinců druhů, je třeba mít za to, že ukládají, aby se výjimka vztahovala na počet jedinců určených co nejužěji, nejspecifičtěji a nejvhodněji z hlediska cíle sledovaného dotčenou výjimkou. S ohledem na velikost populace dotčeného druhu, stavu jeho ochrany a jeho biologických vlastností může být nezbytné, aby byla výjimka omezena nejen na dotčený druh či na typy nebo skupiny jedinců tohoto druhu, ale rovněž na jedince určené jednotlivě.
- 74 Konečně podmínka spočívající v tom, že výjimky založené na čl. 16 odst. 1 písm. e) směrnice o přírodních stanovištích musí podléhat přísně kontrolovaným podmínkám, zejména vyžaduje, aby tyto podmínky, jakož i způsob, jakým je jejich dodržování zajišťováno, umožňovaly zaručit selektivní a omezený charakter odebrání nebo držení jedinců příslušného druhu. U každé z výjimek založených na tomto ustanovení se tedy musí příslušný vnitrostátní orgán před jejím povolením ujistit, že byly dodrženy podmínky v tomto ustanovení uvedené, a sledovat její dopad *a posteriori*. Vnitrostátní právní úprava musí totiž zaručovat, že legalita rozhodnutí povolujících výjimky na základě tohoto ustanovení a způsob, jakým jsou tato rozhodnutí prováděna, včetně dodržování podmínek, které se týkají zejména míst, dat, množství a typů uvedených jedinců, která tato rozhodnutí doplňují, budou kontrolovány účinným způsobem a včas (obdobně viz rozsudek ze dne 8. června 2006, WWF Italia a další, C-60/05, EU:C:2006:378, bod 47).
- 75 V projednávané věci ze spisu, který má Soudní dvůr k dispozici, zaprvé vyplývá, že se výjimky dotčené v původním řízení týkaly usmrcení omezeného počtu vlků, a to sedmi jedinců. Jak přitom uvedla Komise, tento počet musí být chápán, za účelem posouzení dodržení podmínek stanovených v čl. 16 odst. 1 písm. e) směrnice o přírodních stanovištích, v širším kontextu odstřelů povolených z titulu lovu za účelem regulace stavu populace, který jak bylo připomenuto v bodech 62 až 64 tohoto rozsudku, umožňuje pochybovat o splnění požadavků stanovených tímto ustanovením.

- 76 Zadruhé je pravda, že rozhodnutí o výjimce, o která se jedná ve sporu v původním řízení, obsahují určité údaje o typech cílových jedinců, zejména mladých jedinců nebo těch, kteří způsobují škody.
- 77 Jak nicméně vyplývá z předkládacího rozhodnutí a upřesnění poskytnutých při jednání, tyto výjimky svým adresátům pouze doporučovaly, nikoli ukládaly, zaměřit se na určité jedince a vyhnout se jiným. Neumožňují tedy vyloučit, že cílem provádění těchto výjimek nebudou reprodukovat se jedinci, kteří mají zvláštní význam z hlediska cílů směrnice o přírodních stanovištích, které jsou připomenuty v bodě 25 tohoto rozsudku.
- 78 Zatřetí ze spisu předloženého Soudnímu dvoru vyplývá, že navzdory pokynu v uvedených výjimkách bylo naopak podle všeho v rámci lovu za účelem regulace během mysliveckého roku dotčeného v původním řízení usmrceno 20 dominantních jedinců, což umožňuje zpochybnit selektivní povahu povolených výjimek, účinnost kontroly jejich provádění, jakož i omezený charakter odstřelů.
- 79 S výhradou ověření, které musí provést předkládající soud, tedy ze spisu, který má Soudní dvůr k dispozici, nevyplývá, že podmínky, za kterých byly povoleny výjimky dotčené ve věci v původním řízení, jakož i způsob, jakým je jejich dodržování kontrolováno, umožňovaly zaručit selektivní a omezenou povahu odstřelů dotčených druhů ve smyslu čl. 16 odst. 1 písm. e) směrnice o stanovištích.
- 80 S ohledem na výše uvedené úvahy je třeba na otázky položené předkládajícím soudem odpovědět tak, že čl. 16 odst. 1 písm. e) směrnice o přírodních stanovištích musí být vykládán v tom smyslu, že brání přijetí rozhodnutí o povolení výjimek ze zákazu úmyslného usmrcování vlka, stanoveného v čl. 12 odst. 1 písm. a), ve spojení s přílohou IV bodem a) této směrnice, z titulu lovu za účelem regulace stavu populace zvěře, jehož cílem je boj proti pytláctví, pokud:
- cíl sledovaný takovými výjimkami není jasně a konkrétně podložen a pokud se vnitrostátnímu orgánu nepodaří s ohledem na spolehlivé vědecké údaje prokázat, že tyto výjimky mohou dosáhnout tohoto cíle,
 - není náležitě prokázáno, že cíle, k němuž směřují, by nebylo možné dosáhnout jiným uspokojivým řešením, neboť pouhá existence protiprávní činnosti nebo obtíže, na něž naráží provádění její kontroly, nemůže v tomto ohledu představovat dostatečný důkaz,
 - není zaručeno, že výjimky nebudou mít negativní dopad na zachování populací dotčeného druhu v jejich přirozeném areálu rozšíření ve stavu příznivém z hlediska jejich ochrany,
 - výjimky nebyly předmětem vyhodnocení stavu populací příslušného druhu z hlediska ochrany, jakož i dopadu, který by zamýšlená výjimka mohla na tento stav mít, na úrovni území tohoto členského státu, nebo případně na úrovni příslušné biogeografické oblasti, pokud hranice tohoto členského státu protínají více biogeografických oblastí, nebo i pokud to vyžaduje přirozený areál rozšíření druhu a je to možné, na přeshraniční úrovni, a
 - nejsou splněny všechny podmínky týkající se selektivního a omezeného odebrání omezeného a specifikovaného počtu některých jedinců druhů obsažených v příloze IV uvedené směrnice za přísně kontrolovaných podmínek, jejichž dodržení musí být prokázáno zejména z hlediska velikosti populace, jejího stavu z hlediska ochrany a jejich biologických vlastností.

Předkládající soud musí ověřit, zda se o tento případ jedná ve věci v původním řízení.

K nákladům řízení

- 81 Vzhledem k tomu, že řízení má, pokud jde o účastníky původního řízení, povahu incidenčního řízení ve vztahu ke sporu probíhajícímu před předkládajícím soudem, je k rozhodnutí o nákladech řízení příslušný uvedený soud. Výdaje vzniklé předložením jiných vyjádření Soudnímu dvoru než vyjádření uvedených účastníků řízení se nenahrazují.

Z těchto důvodů Soudní dvůr (druhý senát) rozhodl takto:

Článek 16 odst. 1 písm. e) směrnice Rady 92/43/EHS ze dne 21. května 1992 o ochraně přírodních stanovišť, volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin musí být vykládán v tom smyslu, že brání přijetí rozhodnutí o povolení výjimek ze zákazu úmyslného usmrcování vlka, stanoveného v čl. 12 odst. 1 písm. a), ve spojení s přílohou IV bodem a) této směrnice, z titulu lovu za účelem regulace stavu populace zvěře, jehož cílem je boj proti pytláctví, pokud:

- **cíl sledovaný takovými výjimkami není jasně a konkrétně podložen a pokud se vnitrostátnímu orgánu nepodaří s ohledem na spolehlivé vědecké údaje prokázat, že tyto výjimky mohou dosáhnout tohoto cíle,**
- **není náležitě prokázáno, že cíle, k němuž směřují, by nebylo možné dosáhnout jiným uspokojivým řešením, neboť pouhá existence protiprávní činnosti nebo obtíže, na něž naráží provádění její kontroly, nemůže v tomto ohledu představovat dostatečný důkaz,**
- **není zaručeno, že výjimky nebudou mít negativní dopad na zachování populací dotčeného druhu v jejich přirozeném areálu rozšíření ve stavu příznivém z hlediska jejich ochrany,**
- **výjimky nebyly předmětem vyhodnocení stavu populací příslušného druhu z hlediska ochrany, jakož i dopadu, který by zamýšlená výjimka mohla na tento stav mít, na úrovni území tohoto členského státu, nebo případně na úrovni příslušné biogeografické oblasti, pokud hranice tohoto členského státu protínají více biogeografických oblastí, nebo i pokud to vyžaduje přirozený areál rozšíření druhu a je to možné, na přeshraniční úrovni, a**
- **nejsou splněny všechny podmínky týkající se selektivního a omezeného odebrání omezeného a specifikovaného počtu některých jedinců druhů obsažených v příloze IV uvedené směrnice za přísně kontrolovaných podmínek, jejichž dodržení musí být prokázáno zejména z hlediska velikosti populace, jejího stavu z hlediska ochrany a jejích biologických vlastností.**

Předkládající soud musí ověřit, zda se o tento případ jedná ve věci v původním řízení.

Podpisy